РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

2 април 2009 година *

По дело C-83/08

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 234 ЕО от Thüringer Finanzgericht (Германия) с акт от 28 ноември 2007 г., постъпил в Съда на 25 февруари 2008 г., в рамките на производство по дело

Glückauf Brauerei GmbH

срещу

Hauptzollamt Erfurt,

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: г-н K. Lenaerts, председател на състав, г-н T. von Danwitz, г-жа R. Silva de Lapuerta, г-н E. Juhász и г-н G. Arestis (докладчик), съдии,

* Език на производството: немски.

генерален адвокат: г-н Y. Bot,
секретар: г-н B. Fülöp, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 18 декември 2008 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за Glückauf Brauerei GmbH, от адв. H. Deiters, Rechtsanwalt, както и от г-н J. Werner, Steuerberater и Wirtschaftsprüfer,

— за гръцкото правителство, от г-жа O. Patsopoulou, г-жа S. Alexandriou и г-жа I. Pouli, в качеството на представители,

— за португалското правителство, от г-н L. Inez Fernandes и г-жа C. Guerra Santos, в качеството на представители,

— за Комисията на Европейските общности, от г-н W. Mölls, в качеството на представител,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 4, параграф 2 от Директива 92/83/ЕИО на Съвета от 19 октомври 1992 година за хармонизиране на структурата на акцизите върху алкохола и алкохолните напитки (ОВ L 316, стр. 21, Специално издание на български език, 2007 г., глава 9, том 1, стр. 152).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между Glückauf Brauerei GmbH (наричано по-нататък „Glückauf“), дружество по германското право, и Hauptzollamt Erfurt (наричана по-нататък „Hauptzollamt“) относно отказа на последната да приложи за това дружество намалената акцизна ставка за бирата.

Правна уредба

Общностна правна уредба

3 Съгласно третото съображение от Директива 92/83 „за правилното функциониране на вътрешния пазар е важно да се дадат общи определения за всички обхванати продукти“.

4 Седмото съображение от тази директива предвижда, че се изисква намиране на общи решения, за да се позволи на държавите членки да прилагат намалени акцизни ставки по отношение на бира, произведена в малки независими пивоварни, и етилов алкохол, произведен в малки обекти за дестилиране.

5 Съгласно седемнадесетото съображение от посочената директива, когато на държавите членки се разрешава да прилагат намалени акцизни ставки, такива намалени ставки не трябва да водят до нарушаване на конкуренцията във вътрешния пазар.

6 Член 4 от Директива 92/83 предвижда:

„1. Държавите членки могат да прилагат за бира, произведена в независими малки пивоварни, намалени акцизни ставки, които се различават в зависимост от годишното производство на съответните пивоварни, при следните ограничения:

— намалените ставки не могат да бъдат прилагани по отношение на пивоварни, произвеждащи повече от 200 000 хектолитра годишно;

— намалените ставки, които могат да падат под минималния размер, се определят на не по-малко от 50 % от стандартната национална ставка на акциза.

2. За целите на намалените ставки понятието „независима малка пивоварна“ означава пивоварна, която е правно и икономически независима от която и да е друга пивоварна, използва помещения, физически намиращи се отделно от помещенията на която и да е друга пивоварна, и не осъществява дейността си по предоставен лиценз. В случаите обаче, когато две или повече малки пивоварни

осъществяват съвместна дейност и общото им годишно производство не надхвърля 200 000 hl, тези пивоварни могат да бъдат смятани за една независима малка пивоварна.

3. Държавите членки осигуряват еднаквото прилагане на всички намалени ставки, които те биха могли да въведат, и по отношение на бира, която се доставя на тяхната територия от независими малки пивоварни, намиращи се в други държави членки. В частност те осигуряват за нито една отделно взета доставка от друга държава членка да не бъде определен по-висок акциз, отколкото за нейното точно национално съответствие.“

Национална правна уредба

7 Член 4 от Директива 92/83 е транспониран в германското право с член 2 от Закона за данъчното облагане на бирата (Biersteuergesetz) от 21 декември 1992 г. (BGBl. 1992 I, стр. 2150, наричан по-нататък „BierStG“) по следния начин:

„[…]

2. Чрез дерогация от параграф 1 акцизната ставка за бирите, произведени съобразно пивоварна технология от независими пивоварни, чието общо годишно производство не надхвърля 200 000 hl, се намалява с еднакъв размер на всеки 1000 hl. […]

3. За независима пивоварна се приема пивоварна, която е правно и икономически независима от която и да е друга пивоварна, използва помещения, физически намиращи се отделно от помещенията на която и да е друга пивоварна, и не произвежда бира по предоставен лиценз. […]

4. За целите на прилагането на намалената акцизна ставка зависими една от друга пивоварни, чието общо годишно производство не надхвърля 200 000 hl, могат да бъдат смятани за една пивоварна.

[…]“

Спорът по главното производство и преюдициалният въпрос

8 Glückauf, учредено под формата на дружество с ограничена отговорност, управлява пивоварна. От представеното пред Съда становище е видно, че годишното му производство на бира не надхвърля 200 000 hl.

9 През 2005 г. Menz Beratungs- und Beteiligungs GmbH (наричано по-нататък „Menz“), дружество по австрийското право, притежава 3 % от дружествените дялове на Glückauf, а като основен съдружник Innstadt Brauerei AG (наричано по-нататък „Innstadt“), дружество по германското право, притежава 48 % дружествените дялове на Glückauf. Така тези две дружества заедно притежават 51 % от дружествените дялове на Glückauf.

10 От друга страна, Ottakringer Brauerei AG (наричано по-нататък „Ottakringer“), дружество по австрийското право, притежава по-конкретно 49 % от капитала на

Innstadt, а Menz — 30,7 % от него. Г-н Menz е едновременно председател на съвета на директорите на Ottakringer и управляващ съдружник в Menz.

11 Освен това Getränke Holding AG, дружество по австрийското право, е дружеството майка на Ottakringer и мажоритарният акционер в него. 81 % от капитала на Getränke Holding се притежават от семействата Wenckheim (около 65 %) и Menz (около 16 %). Съгласно устава на Ottakringer в случай на равенство на гласовете на двамата членове на съвета на директорите, а именно г-жа Wenckheim и г-н Menz, решаващ глас има председателят на съвета на директорите, тоест г-н Menz.

12 Съгласно акта за преюдициално запитване в качеството си на асоциирано предприятие Innstadt е включено в консолидираните счетоводни отчети на Ottakringer съгласно Международния стандарт за финансово отчитане (МСФО) и австрийския търговски кодекс, като се споменава, че Innstadt притежава 48 % от дружествените дялове на Glückauf.

13 Безспорно е, че в разглеждания в главното производство период Innstadt и Ottakringer, чието общо годишно производство на бира надхвърля 200 000 hl, не са осъществявали дейност на пазара с Glückauf. Тези пивоварни не са сключили съглашения за определяне на цените, нито лицензионни договори или споразумения за прехвърляне на печалбите. Безспорно е също така, че те осъществяват дейност на отделни регионални пазари, че имат различна клиентела и предлагат различен асортимент от напитки. Тези предприятия не са осъществили обща рекламна кампания.

14 Първоначално Hauptzollamt квалифицира Glückauf като независима от Innstadt и от Ottakringer пивоварна и съгласно член 2, параграф 2 от BierStG прилага за него намалена акцизна ставка за бирата. При все това, след като узнава, че от 2001 г. Menz притежава 3 % от дружествените дялове на Glückauf, Hauptzollamt приема, че последното дружество е икономически зависимо от Ottakringer и с акт

за изменение на задължението за заплащане на акциз изисква от Glückauf да заплати сумата, равняваща се на разликата между дължимата сума по акциза при намалена ставка и сумата по акциза, установена въз основа на стандартната ставка.

15 След като подава административна жалба, с която не постига отмяна, Glückauf обжалва посочения акт за изменение на задължението за заплащане на акциз пред Thüringer Finanzgericht. То твърди, че критерият за икономическа независимост трябва да се тълкува с оглед на преследваната с Директива 92/83 цел и на поведението на съответните дружества на пазара. Всъщност в конкретния случай можело да се заключи, че е налице икономическа зависимост само ако предприятията, свързани помежду си посредством общо дялово или акционерно участие на трето лице, се появяват и действат на пазара като едно-единствено предприятие.

16 Thüringer Finanzgericht иска да установи дали отказът на Hauptzollamt да приложи посочената в член 2, параграф 3 от BierStG намалена акцизна ставка е в съответствие с член 4 от Директива 92/83. Според тази юрисдикция нито един съдружник в Glückauf не притежава пряко мнозинството от гласовете в това дружество, нито може съгласно договорни клаузи да упражнява решаващо влияние върху него. Твърдяната зависимост, изтъкната от Hauptzollamt, съществувала само посредством дяловото участие на трето лице, така че в конкретния случай се поставял единствено въпросът за критерия за икономическа независимост.

17 Запитващата юрисдикция иска да установи дали посоченият критерий е спазен при наличие на връзки от личен характер без пряко участие, позволяващо намеса на трето лице при вземането на решения в рамките на дадена пивоварна. В това отношение тя посочва, че тълкуване на понятието за независимост, което се ограничава само до анализ на поведението на пивоварните на пазара, би могло да се окаже недостатъчно. Ето защо според запитващата юрисдикция, след като връзки на зависимост между различни пивоварни могат да произтичат не само от икономическите структури, но и от правните структури, би следвало да се разгледат последиците от едновременното прилагане на критериите за правна независимост и за икономическа независимост.

18 При тези условия Thüringer Finanzgericht решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„За целите на прилагането на намалените ставки трябва ли критериите за правна и икономическа независимост по смисъла на член 4, параграф 1 от Директива 92/83 [...] да се тълкуват — с оглед на съображенията от посочената директива — в смисъл, че иначе правно независими пивоварни следва да се разглеждат като икономически зависими само ако съответните пивоварни не са в състояние да се конкурират на пазара независимо едни от други, или за неизпълнението на критерия за независимост е достатъчна фактическата възможност за въздействие върху търговската дейност на пивоварните?“

По преюдициалния въпрос

19 С въпроса си запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали за целите на прилагането на намалената акцизна ставка за бирата предвиденото в член 4, параграф 2 от Директива 92/83 условие, съгласно което дадена пивоварна трябва да бъде правно и икономически независима от която и да е друга пивоварна, трябва да се тълкува в смисъл, че критерият за икономическа независимост между правно независими пивоварни се отнася единствено до поведението на тези пивоварни на пазара или че такъв критерий вече не е изпълнен, когато дадено лице има фактическата възможност за въздействие върху търговската дейност на посочените пивоварни.

20 За да се отговори на поставения въпрос, следва да се разгледа понятието „пивоварна, която е правно и икономически независима от която и да е друга пивоварна“ по смисъла на член 4, параграф 2 от Директива 92/83.

21 В самото начало следва да се припомни, че както от третото съображение, така и от заглавието на Директива 92/83 следва, че с оглед на правилното функциониране на вътрешния пазар тя цели да даде общи определения за всички обхванати продукти и е приета в рамките на политика за хармонизиране на структурата на акцизите върху алкохола и алкохолните напитки. За да се гарантира еднаквото прилагане на тази директива, съдържащите се в нея понятия трябва да се тълкуват самостоятелно въз основа на текста на разглежданите разпоредби, както и въз основа на преследваните с посочената директива цели (вж. по аналогия Решение от 1 април 2004 г. по дело Deutsche See-Bestattungs-Genossenschaft, C-389/02, Recueil, стр. I-3537, точка 19 и Решение от 30 март 2006 г. по дело Smits-Koolhoven, C-495/04, Recueil, стр. I-3129, точка 17).

22 Съгласно член 4, параграф 1 от Директива 92/83 държавите членки могат да прилагат намалени акцизни ставки за бира, произведена в независими малки пивоварни, които не произвеждат повече от 200 000 hl бира годишно, при условие че тези намалени ставки не се определят на по-малко от 50 % от стандартната национална ставка на акциза.

23 В параграф 2 от посочения член 4 се уточнява, че независима малка пивоварна е пивоварна, която е правно и икономически независима от която и да е друга пивоварна, използва помещения, физически намиращи се отделно от помещенията на която и да е друга пивоварна, и не осъществява дейността си по предоставен лиценз. В тази разпоредба се посочва още, че когато две или повече малки пивоварни осъществяват съвместна дейност и общото им годишно производство не надхвърля 200 000 hl, тези пивоварни могат да бъдат смятани за една независима малка пивоварна.

24 Така от текста на член 4 от Директива 92/83 е видно, че пивоварна, която иска да се ползва с намалена акцизна ставка за бирата, трябва да отговаря на две условия,

а именно на свързано с количеството условие, което се отнася до максималното ѝ годишно производство на бира, и на свързано с качеството условие, което се отнася до независимостта ѝ от която и да е друга пивоварна.

25 Съгласно седмото и седемнадесетото съображение от Директива 92/83 с тази директива се цели по отношение на бирата, произведена в малки независими пивоварни, да се приемат общи решения, за да се позволи на държавите членки да прилагат намалени акцизни ставки за този продукт, като следят тези намалени ставки да не водят до нарушаване на конкуренцията във вътрешния пазар.

26 От посоченото следва, че с Директива 92/83 се цели да се избегне с такова намаление на акциза да се ползват пивоварни, чиито размер и производствен капацитет биха могли да доведат до нарушения на вътрешния пазар. При тези условия с критериите за правна и икономическа независимост, предвидени в член 4, параграф 2 от тази директива, се цели да се гарантира, че всяка форма на икономическа или правна зависимост между пивоварни изключва прилагането на данъчното предимство, каквото е прилагането на намалена акцизна ставка за бирата.

27 Следователно с оглед на преследваната с Директива 92/83 цел тази разпоредба изисква малките пивоварни, чието годишно производство на бира не надхвърля 200 000 hl, да бъдат действително независими от която и да е друга пивоварна, както по отношение на правната им и икономическата им структура, така и по отношение на производствената им структура, доколкото използват помещения, физически намиращи се отделно от помещенията на която и да е друга пивоварна, и не осъществяват дейността си по предоставен лиценз.

28 В този контекст понятието „пивоварна, която е правно и икономически независима от която и да е друга пивоварна“ по смисъла на член 4, параграф 2 от Директива 92/83 предполага, че трябва да се провери дали между съответните пивоварни е налице отношение на правна зависимост по-конкретно на равнището на управителните им органи или на дяловото или акционерното участие, или притежаваните права на глас, или още дали е налице отношение на

икономическа зависимост, което може да засегне способността на посочените пивоварни да вземат самостоятелно решения във връзка с търговската си дейност.

29 Следва да се добави, че с критерия за независимост се цели да се гарантира, че с намалената акцизна ставка се ползват действително пивоварните, които срещат затруднения поради размера си, а не принадлежащите към определена група пивоварни. При тези условия, за да може за целите на прилагането на член 4, параграф 2 от Директива 92/83 да се обособят само пивоварните, които действително са правно и икономически независими, трябва да се следи условието за независимост да не се заобикаля поради чисто формални съображения и по-конкретно чрез правни формирования между различни малки пивоварни, за които се твърди, че са независими и които всъщност образуват икономическа група, чието производство надхвърля определените в член 4 от Директива 92/83 граници (вж. по аналогия Решение от 29 април 2004 г. по дело Италия/Комисия, C-91/01, Recueil, стр. I-4355, точка 50).

30 В делото по главното производство националната юрисдикция изхожда от предпоставката, че Glückauf е правно независимо от която и да е пивоварна, по-конкретно от Innstadt, Ottakringer и Menz. С въпроса си тя цели да установи дали преценката на критерия за икономическа независимост се основава единствено на действителното поведение на съответните пивоварни на пазара или напротив, обстоятелството, че едно и също лице може да въздейства върху търговската дейност на посочените пивоварни може да бъде достатъчно, за да се заключи, че този икономически критерий не е изпълнен.

31 В това отношение, както е видно от точка 28 от настоящото решение и както подчертава Комисията в писменото си становище, понятието „икономическа независимост“ по смисъла на член 4, параграф 2 от Директива 92/83 се отнася до способността на съответната пивоварна да взема самостоятелно решения във връзка с търговската си дейност.

32 В делото по главното производство запитващата юрисдикция уточнява, че г-н Menz, който заема управленски длъжности в Ottakringer и Menz, може да въздейства върху търговската политика на Glückauf посредством Innstadt,

Ottakringer и Menz. Всъщност според тази юрисдикция, като се вземат предвид отношенията във връзка с дяловите или акционерните участия в различните пивоварни, както и режимът относно правата на глас в Ottakringer, макар да не притежава пряко участие в Glückauf, г-н Menz има фактическа възможност да въздейства върху търговската дейност на последното дружество и може да съгласува интересите и вземането на решения между последното и Innstadt, както и Ottakringer.

33 Положение като разглежданото в главното производство, за което е характерно наличието на структурни връзки между различните пивоварни по отношение на дяловите или акционерните участия и правата на глас и в резултат от което едно и също лице, упражняващо управленски функции в няколко от съответните пивоварни, може независимо от действителното си поведение да въздейства върху взетите от последните решения във връзка с търговската им дейност, изключва възможността тези пивоварни да бъдат разглеждани като икономически независими една от друга по смисъла на член 4, параграф 2 от Директива 92/83.

34 В този контекст, като се има предвид, че съгласно предоставените от запитващата юрисдикция данни Innstadt и Ottakringer произвеждат повече от 200 000 hl бира годишно, да се предостави на Glückauf възможността да ползва намалената акцизна ставка за бирата би било в противоречие с условието относно количеството на произведената за година бира, предвидено в член 4, параграф 1 от посочената директива.

35 Що се отнася до евентуалното значение на поведението на съответните пивоварни на пазара при определянето на икономическата им независимост, следва да се отбележи още, че от една страна, член 4, параграф 2 от Директива 92/83 се отнася до правната и икономическата структура на пивоварните, без изрично да споменава поведението на последните на пазара. От друга страна, както отбелязва Комисията, обстоятелството, че разглежданите в главното производство пивоварни осъществяват дейност на отделни пазари и предлагат различен асортимент от стоки не позволява да се заключи, че е налице икономическа независимост между посочените пивоварни, тъй като напротив това обстоятелство може в действителност да свидетелства за наличието на съзнателна и приета на равнището на определена група стратегия с оглед на избягване или намаляване на вътрешната конкуренция в рамките на групата.

36 С оглед на посоченото по-горе на поставения въпрос следва да се отговори, че член 4, параграф 2 от Директива 92/83 трябва да се тълкува в смисъл, че положение, за което е характерно наличието на структурни връзки по отношение на дяловите или акционерните участия и правата на глас и в резултат от което едно и също лице, упражняващо управленски функции в няколко от съответните пивоварни, независимо от действителното си поведение може да въздейства върху взетите от последните решения във връзка с търговската им дейност, изключва възможността тези пивоварни да бъдат разглеждани като икономически независими една от друга.

По съдебните разноски

37 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

Член 4, параграф 2 от Директива 92/83/ЕИО на Съвета от 19 октомври 1992 година за хармонизиране на структурата на акцизите върху алкохола и алкохолните напитки трябва да се тълкува в смисъл, че положение, за което е характерно наличието на структурни връзки по отношение на дяловите или акционерните участия и правата на глас и в резултат от което едно и също лице, упражняващо управленски функции в няколко от съответните пивоварни, независимо от действителното си поведение може да въздейства върху взетите от последните решения във връзка с търговската им дейност, изключва възможността тези пивоварни да бъдат разглеждани като икономически независими една от друга.

Подписи